

Sygn. akt III UK 281/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania J.D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...]

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 grudnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 września 2016 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 15 września 2016 r. zmienił zaskarżony przez organ rentowy wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 25 lutego 2016 r. w ten sposób, że oddalił odwołanie J.D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddziału w [...] z dnia 20 października 2015 r., odmawiającej prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W sprawie ustalono, że ubezpieczony w okresie od 6 października 1977 r. do 30 listopada 2005 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji i Montażu Urządzeń Reklamowych „W.” Oddział w [...] w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze elektromontera urządzeń elektroenergetycznych na wysokości. Były to reklamy transformatorowe, które montowano głównie na skrajach dachów i elewacjach, na wysokości powyżej 4 metrów. Czynności odwołującego się polegały przede wszystkim na montowaniu urządzeń elektroenergetycznych, takich jak transformatory podwyższające wysokiego napięcia, które były specjalnie przeznaczone do montowania neonów, podłączenia do rur jarzeniowych tej instalacji. Urządzenia pracowały pod napięciem 10.000 V. Do zadań ubezpieczonego należało również serwisowanie i konserwacja zamontowanych reklam. Na okoliczność wykonywania takiej pracy odwołujący się załączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 czerwca 2006 r., w którym stwierdzono, że J. D., będąc zatrudniony od 6 października 1977 r. do 30 listopada 2005 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji i Montażu Urządzeń Reklamowych „W.”, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę elektromontera urządzeń elektroenergetycznych, pracę na wysokości wymienioną w Wykazie A, dziale II załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. To świadectwo zostało wydane w wykonaniu prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie IV P 622/05.

Sąd odwoławczy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji odnośnie do tego, że świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym i stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie o treści zamieszczonej w tym dokumencie. W postępowaniu odwoławczym od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do emerytury rodzaj wykonywanych przez ubezpieczonego czynności należało zatem ustalić na podstawie wszystkich dostępnych środków dowodowych, tj. zeznań świadków, odwołującego się, dokumentów zawartych w aktach osobowych. Sąd drugiej instancji nie zgodził się

jednak z oceną Sądu Okręgowego o zaliczeniu pracy wykonywanej przez ubezpieczonego do prac w szczególnych warunkach, opisanych w dziale II Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej jako: „rozporządzenie” bądź „rozporządzenie Rady Ministrów”), tj. w energetyce. Zdaniem tego Sądu, nie można bowiem uznać za pracę w szczególnych warunkach pracy przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych, jeżeli nie są one związane i nie wynikają z podstawowej działalności, jaką jest wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej. Przedsiębiorstwo, w którym był zatrudniony odwołujący się, nie należało do branży energetycznej. Podlegało Ministrowi Handlu Wewnętrznego i Usług i w związku z tym obowiązywało w nim zarządzenie tego Ministra z dnia 10 listopada 1986 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach. To zarządzenie nie zawiera działu II, dotyczącego prac w energetyce. Pracodawca ubezpieczonego zajmował się produkcją i montażem urządzeń reklamowych, nie mając w zakresie swej działalności prac związanych z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, co wyklucza możliwość uznania, że odwołujący się, wykonując prace polegające na montażu i konserwacji reklam neonowych, pracował w szczególnych warunkach opisanych w dziale II Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia.

W takiej sytuacji, w ocenie Sądu odwoławczego, odwołanie od zaskarżonej decyzji podlegało oddaleniu, albowiem ubezpieczony nie spełnił jednego z warunków uprawniających do emerytury w wieku obniżonym po myśli art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.; dalej jako: „ustawa emerytalna”), tj. nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. okresu co najmniej 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zarzucając naruszenie:

1. art. 32 ust. 1, 2 i 4 w związku z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z przepisem działu II Wykazu A, będącego załącznikiem do rozporządzenia, przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że okoliczność, iż pracodawca skarżącego

nie należał do branży energetycznej, wyklucza możliwość zaliczenia spornego okresu do pracy w warunkach szczególnych oraz że decydujące znaczenie ma przynależność branżowa pracodawcy, podczas gdy dla oceny, czy pracownik pracował w warunkach szczególnych nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska oraz możliwe jest zakwalifikowanie pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych, mimo że zatrudniający pracownika zakład nie należał do określonej branży (działu przemysłu) według konwencji (nomenklatury) rozporządzenia;

2. art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej w związku z § 2 i § 4 ust. 1 rozporządzenia, przez ich błędną wykładnię i odmowę przyznania prawa do emerytury pomimo spełnienia przez skarżącego wymaganych prawem przesłanek, co doprowadziło do wadliwego uznania, że skarżący przed 1 stycznia 1999 r. nie przepracował okresu 15 lat w warunkach szczególnych oraz oddalenia jego odwołania;

3. art. 244 § 1 w związku z art. 252 i w związku z art. 365 k.p.c., przez brak ich zastosowania i brak dostatecznego uwzględnienia, że wyrokiem Sądu Rejonowego w [...] z 23 maja 2006 r. w sprawie IV P .../05, będącego dokumentem urzędowym, nakazano pracodawcy sprostowanie świadectwa pracy przez wpis, że od 6 października 1977 r. do 30 listopada 2005 r. skarżący wykonywał pracę w szczególnych warunkach w charakterze elektromontera urządzeń elektroenergetycznych, praca na wysokości, zaś organ rentowy nie udowodnił, by to oświadczenie było niezgodne z prawdą, co ostatecznie doprowadziło do naruszenia instytucji związania sądu prawomocnym orzeczeniem;

4. art. 386 § 1 k.p.c., przez jego zastosowanie i uwzględnienie apelacji organu rentowego mimo jej bezzasadności;

5. art. 385 k.p.c., przez jego niezastosowanie pomimo bezzasadności apelacji organu rentowego.

Opierając skargę na takich podstawach, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji organu rentowego, a także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania kasacyjnego.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw do uznania, że usprawiedliwione są zarzuty naruszenia art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. Przytoczone przepisy - jak wskazywał już na to Sąd Najwyższy - są adresowane do sądu drugiej instancji i przesądzają o tym, w jaki sposób ma on rozstrzygnąć sprawę, jeżeli stwierdzi, że apelacja jest bezzasadna, bądź że powinna być uwzględniona. O ich naruszeniu mogłaby być zatem mowa jedynie wtedy, gdyby Sąd Apelacyjny stwierdził, że apelacja jest niezasadna, a jej nie oddalił, czego skarżący nie zarzuca. Natomiast sąd drugiej instancji nie narusza art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c., jeżeli uwzględni apelację na podstawie oceny, że jest ona zasadna, niezależnie od twierdzenia strony, iż była niezasadna (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1997 r., I PKN 403/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 602, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2000 r., I PKN 711/99, OSNAPiUS 2002 nr 1, poz. 13).

Odnosząc się do pozostałych zarzutów naruszenia prawa procesowego, w pierwszej kolejności trzeba podnieść, że wyrok Sądu Pracy ustalający zatrudnienie pracownika w warunkach szczególnych (również przez nakazanie pracodawcy sprostowania w tym zakresie świadectwa pracy) nie ma mocy wiążącej w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, albowiem mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia z art. 365 § 1 k.p.c. nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 366 k.p.c., stosownie do którego przymiot powagi rzeczy osądzonej odnosi się tylko „do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami”. Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i jego podstawa faktyczna, natomiast jej granice podmiotowe obejmują tożsamość obydwu stron procesu, a więc powoda i pozwanego, a także ich następców prawnych. Sprawa o ustalenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych jest przedmiotowo inna od sprawy o świadczenie emerytalne i toczyła się między innymi stronami niż sprawa z zakresu ubezpieczeń społecznych. Z wyjątkiem wypadków

przewidzianych w ustawie, prawomocny wyrok nie może mieć mocy wiążącej wobec podmiotu, który nie uczestniczył w postępowaniu poprzedzającym wydanie tego wyroku. Wyrok wydany w sprawie z powództwa pracownika przeciwko pracodawcy ustalający, że pracownik pracował w warunkach szczególnych, nie ma zatem mocy wiążącej w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych, wobec czego w tym zakresie zarzuty kasacyjne są nieuzasadnione.

Nie oznacza to jednak, że w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych taki wyrok może być zupełnie pominięty. Zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c., dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowe, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Dokumenty urzędowe korzystają z domniemania prawdziwości tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone, a w orzeczeniu sądowym objęte są nim treść rozstrzygnięcia i motywy, jakimi kierował się sąd, który je wydał. Domniemanie to nie obejmuje natomiast prawdziwości ustaleń faktycznych, które były objęte podstawą rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1974 r., II CR 46/74, OSPiKA 1975 nr 3, poz. 14, uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1974 r., III PZP 20/74, OSNCP 1975 nr 2, poz. 17, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 r., V CK 388/03, niepublikowane). Wyrok Sądu Pracy ustalający zatrudnienie pracownika w warunkach szczególnych jest niewątpliwie dokumentem urzędowym korzystającym z domniemania prawdziwości i jego treść stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone, a więc pracy w warunkach szczególnych w oznaczonym okresie oraz tego, że Sąd Pracy w określony sposób ustalił i ocenił fakty i moc dowodową poszczególnych dowodów. Domniemanie to jest domniemaniem wzruszalnym a ciężar jego obalenia, zgodnie z art. 252 k.p.c., spoczywa na tej stronie, która zaprzecza prawdziwości dokumentu.

Rację ma skarżący, że Sąd drugiej instancji całkowicie pominął w tym kontekście prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w [...] z dnia 23 maja 2006 r. w sprawie IV P .../05, naruszając tym samym art. 244 § 1 k.p.c. i art. 252 k.p.c. Naruszenie przepisów prawa procesowego tylko wówczas może jednak stanowić skuteczną podstawę kasacyjną, gdy wykazany zostanie jego wpływ na

rozstrzygnięcie sprawy. Przez taki wpływ należy rozumieć nie tylko, że dane uchybienia bezpośrednio lub pośrednio miały lub mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, ale i że były tego rodzaju lub wystąpiły w takim natężeniu, iż ukształtowały lub mogły ukształtować treść zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971). Biorąc zaś pod uwagę bezsporne w sprawie okoliczności odnoszące się do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, nie ma możliwości stwierdzenia, że taki wpływ został wykazany.

Ubezpieczony wywodzi swoje roszczenie do emerytury w obniżonym wieku z przepisów art. 184 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej oraz § 2 ust. 1 w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia. W świetle powołanych unormowań ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje emerytura, jeśli w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach posiadał okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz legitymował się okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 (czyli 25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet), a nadto nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W odniesieniu do pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach na stanowiskach wymienionych w Wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, wiek emerytalny wynosi 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, pod warunkiem wykazania ogólnego stażu zatrudnienia określonego na 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn oraz udokumentowania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości osiągnięcie przez ubezpieczonego tak określonego wieku emerytalnego i ogólnego stażu zatrudnienia. Kwestią sporną pozostaje kwalifikacja pracy odwołującego się, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu na stanowisku elektromontera reklam neonowych w Przedsiębiorstwie Produkcji i Montażu Urządzeń Reklamowych „W.” Oddział w [...] od 6 października 1977 r. do 31 grudnia 1998 r.,

jako pracy w szczególnych warunkach. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152). Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. Zgodnie regulacją działu II, Wykazu A, stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia, znaczenie dla nabycia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ze względu na wykonywanie prac w szczególnych warunkach, mają prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze w energetyce, tzn. prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych (Wykaz A, dział II - w energetyce). Co do wykładni tego przepisu, Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni aprobuje pogląd prawny wyrażony w dotychczasowym orzecznictwie (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 kwietnia 2014 r., I UK 384/13, LEX nr 1466626, czy z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 359/14, OSNP 2017 nr 5, poz. 60), zgodnie z którym energetyka to gałąź przemysłu zajmująca się wytwarzaniem (przetwarzaniem) energii elektrycznej oraz ciepłej i dostarczaniem jej odbiorcom. Nie jest więc uzasadnione zaliczanie do prac szkodliwych w „energetyce” wszystkich prac związanych z montowaniem oraz eksploatacją wszelkich instalacji i urządzeń elektrycznych. Wykonywanie tak szeroko rozumianego rodzaju prac czyniłoby bezprzedmiotowymi granice pojęcia „energetyka” z działu II i przenosiłoby wcześniejsze uprawnienia emerytalne na różne prace elektryczne nienależące do „energetyki”. Wszak w samej „energetyce” nie chodzi o wszelkie prace elektryczne, lecz tylko o wskazane w dziale II prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu,

remontach i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Branżowy charakter pracy w energetyce ma zatem znaczenie decydujące. Za aktualne Sąd Najwyższy w obecnym składzie uważa również stanowisko, w myśl którego „pojęcie pracy w szczególnych warunkach w energetyce należy rozumieć ściśle, zresztą taka wykładnia jest właściwa do prac w szczególnych warunkach z wykazu A do rozporządzenia” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067). Dlatego też, w ocenie Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, zaakceptować należy stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy we wskazanym wyżej wyroku z 24 czerwca 2015 r., I UK 359/14, że za prace w szczególnych warunkach w energetyce mogą być uznane tylko takie prace, które są realizowane w przedsiębiorstwie działającym w ramach tej gałęzi przemysłu (branży) i które polegają na montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, ściśle związanych z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej i ciepłej. Chodzi przy tym o kwalifikowany charakter tych prac wynikający właśnie z wykonywania ich w obrębie „systemu energetycznego”, w skład którego wchodzi zakłady wytwarzające (przetwarzające) energię elektryczną i ciepłą oraz przesyłające (dostarczające) tę energię do odbiorców. Z kolei, umieszczenie w dziale II Wykazu A (na takich samych, równych zasadach) prac montażowych, remontowych i eksploatacyjnych oznacza, iż każdy z tych rodzajów prac musi charakteryzować się narażeniem na ekspozycję takich samych czynników szkodliwych oraz takim samym stopniem owej ekspozycji. Jeśli bowiem prawodawca wymienia jedynie rodzaje czynności, których wspólną cechą jest ich realizacja przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej, to bez względu na to, czy są one wykonywane przy montażu, remoncie bądź eksploatacji urządzeń służących do wytwarzania i przesyłania energii, muszą charakteryzować się takim samym stopniem szkodliwości dla zdrowia i uciążliwości. Jest to natomiast możliwe tylko wówczas, gdy wszystkie te prace są wykonywane w takich samych (albo przynajmniej bardzo zbliżonych) warunkach i stanowią pewien ciąg technologiczny, który rozpoczyna się od montażu urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych służących wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej, a następnie jest związany z ich bieżącą eksploatacją, w ramach której będzie też występować konieczność przeprowadzenia remontów tych

urządzeń. Sąd Najwyższy zauważył ponadto, że istotą pracy w szczególnych warunkach jest ich szkodliwe oddziaływanie na organizm człowieka, prowadzące do szybszego obniżenia wydolności organizmu. Stan faktyczny stanowiący podstawę dochodzonych uprawnień musi więc opisywać sytuację mieszczącą się w definicji pracy w szczególnych warunkach ujętej w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej, czyli pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagającą wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Za w pełni uprawniony Sąd Najwyższy uznaje zatem pogląd Sądu drugiej instancji, zgodnie z którym prace montażowe i konserwacyjne urządzeń elektroenergetycznych (wymienione w dziale II Wykazu A) powinny być ściśle związane z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, a tym samym wykonywane w przedsiębiorstwie branży energetycznej. Reklamy neonowe nie są urządzeniami elektroenergetycznymi związanymi w jakikolwiek sposób z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej, a zatem praca polegająca na ich montażu i konserwacji na rzecz przedsiębiorstwa spoza branży elektroenergetycznej nie może być uznana za wykonywaną w warunkach szczególnych pracę opisaną w dziale II Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia, jak trafnie uznał Sąd drugiej instancji. W konsekwencji Sąd ten prawidłowo przyjął, że skarżący nie spełnił jednego z warunków uprawniających do emerytury w wieku obniżonym, bowiem nie zdołał wykazać okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wobec czego za nieusprawiedliwione należało uznać zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 32 ust. 1, 2 i 4 w związku z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z przepisem działu II Wykazu A, będącego załącznikiem do rozporządzenia oraz art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej w związku z § 2 i § 4 ust. 1 rozporządzenia.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).